

Ötűstő: LOSSOS MÁRIA, ELEKES MÁRIA
ÖTŰSTŐS IDEJE: 1968.

TART.: SOMOGYSZENTPÁLI VISELET

4 lap, 6 foto

FOLDRAJZI MUTARÓ: SOMOGYSZENTPÁLI
SZAKMUTARÓ: XIV.

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁROZÁS

ATVEVETVE AZ EGYSÉGES LTK. 175-ös TÉTELE ALÓL

Női hajviselés.

A századfordulón hogyan fésülték a hajukat?

Gyereklányok: középen választották el, oldalra fésülték. A hosszabb haját föltették kosárba. Amelyik haj rövidebb volt, azt szalaggal kötötték össze. A haját alól tekerték.

Nagyobb lányok: A haj csak oldalt volt elválasztva. Ötágba fésülték a haját. A fültől felvettek haját, egy fésűvel előre nyomták. Hajtűre felcsavarták, így hullámos lett. Fentről jött egy ág, oldalról és alulról két ág jött. Virágot is tettek a hajba.

Menyecskék: Középen oldalra fésülték a haját, ezt ketté választották. Oldalt egy ceruzavastagságut leválasztották, négyágba fonták. A többit ráhuzták. Ez dísz adott a pödrés alatt. Ez kilátszott a kendő alól is. Négy águ fonás: a középső mindig egyhelyen marad. Amikor a fonással végig értek, meghuzták a középsőt, ezután a többi haját felhuzták. Minden második cikket kihuzták, ez adta a cikk-cakkot. Két fonatba fonták a többi haját, a fonásban fűző volt. A fésűre felhuzták a haját, erre tették a fejkötőt, mely slingelt volt. A főkötőre rózsás, vagy fekete kendőt kötöttek. A fonatot "ág"-nak nevezték. A kontyot fafésűvel, dróthajtűvel és csonthajtűvel rögzítették.

Mit viseltek a fejükön a nők?

Kontyot és kendőt viseltek.

A haját csak felfésülték. A kontyra deszkalapocskát rögzítettek. Ez adta a konty formáját. A deszkalapocska a főkötő felett van. Erre jött a kendő, melyen 2 kötő volt. Neve: hátrakötő. A kendő sarka derékig leért. A kendőt elől megcsavarták, kicsit hátrahuzták. A kötőt a többi rész felett kötötték meg.

Ma az öregasszonyok fekete hátrakötőt, alatta főkötőt, felette felső kendőt viselnek. Az anyaga "glott" régen "csárdás". Szín, mint: sötét bordásos, fekete, néha középen piros rózsá diszítette.

Ekszer:

Nyakon: gyöngy, neve: zrenyé. Ezenkívül üvegbróss, színe kék volt. Gyűrű: ezüst, később arany. Fülbevaló: karika.

Női ingváll és hosszú ing.

Hosszu inget nem viseltek, csak derékig érő "szik" inget. Ez vállfoltos volt. Vászomból készült, vagy sifonból. Hétköznapra kanavász anyagból. Ujj betoldás bevarrott. A hónaljnál volt betoldás, ezt éknek nevezték.

Szik ing ujja szűk és felsőkar közepéig ért. Szik inget főleg nyáron, aratáskor viselik. A szik ingnek tetszés szerint gömbölyű, négyszögletes, vagy szivalaku volt a kivágása. A nyak szélén "Margit" varrás volt. Az ing diszített volt az elején és ujján. Színe kék és piros. Az ügyességtől függött, hogy milyen volt a diszítés./madár, virág, kutya, kukachimzés/ A mintát gyakran lelopták egymásról. Nem volt dukkolás.

Pendely.

Neve: péntől. Derékben huzott./Kétszer volt huzva/. Pántra varrták. Legalsó péntőlön a hasiték hátul volt. Nem magával, hanem más anyaggal volt beszegve. Alulra zamedlit varrtak. A második péntől fodros volt. Régen a legalsó és a második péntől vászonból készült. Utána két fodros, slingölt következett. Erre rájött egy kanavász /égszin, vagy rózsaszin/.

A karton felső-szoknya fodros volt. /3 fodor/. Fél ikráig ért, 6 szélből varrták. /70 cm. egy szél/ Derékra fűzővel kötötték. A felső szoknyán kapocs volt. A szoknya huzása: lapos ránc, kurva ránc, békanyelv.

Az alsó-szoknyának nem volt betoldása. Az alsó szoknyának hátul, a felső szoknyának elől volt a hasitéka. Volt csipke, vagy slingölt fodor, farkasfog, görben-zsinor. Volt anyagból is fodor.

Alsószoknya.

Hat, vagy négy alsószoknyát viseltek. Anyaga: kanavász, karton, a legalsó mindig vászon. A felső: szövet, vagy bársony. Az alján görbezsinór, slingölés, vagy "Margit" varrás volt.

Ma 4 alsószoknyát viselnek az öregasszonyok. Az alsószoknya fehér vászon és erre jön a parget, kanavász, zefir, vagy a glott szoknya.

Felsőszoknya.

A felsőszoknya anyaga: bársony, szövet, karton. Télen-nyáron ugyanazt hordták. Hétköznap télen parget, nyáron karton. Varrási mód: ráncolt, nem volt vasalva. Megszedték és összekötötték, így tárolták. Volt amit nem szedtek, lapos ránc kicsiben és nagyban. A hasiték elől volt.

Rékli.

1875-ben már volt ünneplő és "dolgozó" rékli. /régen ing volt/, a vászon ing felett használták.

Pruszlik.

1914 előtt nyakravaló. Később a pruszlik fekete, kék, szatén. Háboru után rátétes, zsinorral, szalaggal diszített.

Ködmön.

Neve: ködment, bajkó, gyöngyös, menta. Anyaga: fekete glott, szatén. Nagyon szorosan testhezálló volt, hátul bodros volt. Erre tettek brosst, vagy diszítést.

Gyöngyös menta: fekete posztó, az ujján és elején fekete gyöngy diszítés.

Papucs.

Név: bocskor, csizma /férfiak/ Az asszonyok leginkább meztláb jártak, vagy tutyiban, vagy klumpában.

Harisnya:

U.n. Bubosharisnyát viseltek. Disze a bub volt. Általában fehér vagy égszínkék volt a színe. Neve: buboskapca. Nem volt külön rávarrott talpa. Az idősebb asszonyok gypjuból kötött, térdig érő kapcát horadtak, ezt még ma is viselik.

F é r f i v i s e l e t .

A férfiak aratáskor bocskort hordtak. Ma már nem hordják. Nem viseltek klumpát.

Férfi-ing.

Neve: Ümög. Vászonból készült. Az ujj szűk. Az ing elején, kéze-
lőjén piros és fehér himzés, még a nevüket is ráírták. Volt gallérja.
Gommbal zárták, a nyakrészt. Fekete selyem kendőt tettek a nyakukba.
Az ing elejére színes gombokat is varrtak.

Gatya:

Neve: gatya. Térdig vagy bokáig ért. Volt: 1. 1/2 - 2. 1/2, 3
szélig. A 3 széles volt a "pandur" gatya. Valamikor az öregek ünnepi
ruhaként hordták. Volt külön ünnepi gatya is. A bő gatya alatt volt
még szűk gatya is.

Kötény:

Neve: Kötény. 1 m. széleset hordanak, általában melles volt.
Kartonból készült.

Szűr:

Szűr nem hordtak.

Bőrmelles:

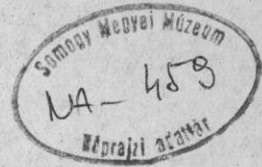
A férfiak nem hordták.

Csizma:

Bőr csizmát hordtak. Huszárkötéseset, kemény szárut, kilenc ráncut.
A nők nem hordtak csizmát. A csizmát vásáron vették. Varrása oldalt,
régén hátul volt. Talpa: faszeggel szegezett. Színe: sárga, fekete.

Bocskor.

Szijas és csatos bocskort viseltek. Csizmaszárból készült, át volt
fűzve és a lábszárra tekerték.

Gyűjtés helye: Szentpál

Adatközlők: Margit néni 61 évesek.
 Nanica néni

Gyűjtők: Lossos Mária II. évfolyam
 Elekes Mária

Fotokopi ndun
7955-60

